

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 92g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 35 din Codul de
procedură penală

CHIȘINĂU
3 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 3 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a articolului 35 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele dlui Roman Zagaidalov, în dosarul nr. 12r-49/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din dnele Silvia Cecan și Silvia Gîrbu și dl Sergiu Daguța, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin ordonanța dlui procuror anticorupție Vadim Prisăcaru, dl Roman Zagaidalov a fost învinuit de corupere pasivă. Printr-un demers depus la judecătorul de instrucție, dl Vadim Prisăcaru a cerut aplicarea sechestrului pe bunurile învinuitului. Judecătorul de instrucție a admis demersul procurorului.

4. Dl avocat Gheorghe Malic, care apară interesele învinuitului, a formulat un recurs împotriva încheierii judecătorului de instrucție în fața Curții de Apel Chișinău, potrivit articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală. Cererea de recurs a fost repartizată unui complet de judecată format din dnii judecători Alexandru Gafton, Igor Chiroșca și Boris Talpă.

5. Dl Gheorghe Malic a cerut recuzarea completului de judecată, susținând că a fost încălcată procedura de judecare a recursului.

6. În ședința de examinare a cererii de recuzare, dl avocat Gheorghe Malic a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 35, 302, 305 alin. (8), 336 și a Capitolului IV din Codul de procedură penală. Printr-o Încheiere din 6 iunie 2022, un complet de judecată al Curții de Apel Chișinău a admis parțial cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia în partea în care s-a solicitat controlul constituționalității articolului 35 din Codul de procedură penală.

7. Totodată, printr-o Încheiere din 6 iunie 2022, completul de judecată căruia i s-a încredințat soluționarea cererii de recuzare a respins cererea de recuzare formulată de către autorul excepției și a dispus continuarea judecării cauzei de către completul de judecată inițial desemnat.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 35 Procedura soluționării cererii de recuzare și a declarației de abținere

„(1) Recuzarea sau abținerea judecătorului se soluționează de un alt judecător sau, după caz, de un alt complet de judecată. La soluționarea recuzării sau abținerii judecătorilor dintr-un complet format din 3 sau 5 judecători, judecătorii nerecuzați din acest complet pot fi incluși în noul complet de judecată.

(2) Examinarea cererii de recuzare sau a declarației de abținere se face în aceeași zi, ascultând părțile și persoana a cărei recuzare se cere. În cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, recuzarea se soluționează, în cel mult 10 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară, care, dacă admite recuzarea sau abținerea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în care s-a produs recuzarea.

(3) Încheierea instanței de judecată asupra recuzării nu este susceptibilă de a fi atacată.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul sesizării susține că articolul 35 din Codul de procedură penală este neconstituțional în măsura în care nu stabilește condițiile de examinare a recuzării formulate în procedura recursului împotriva actelor judecătorului de instrucție. Autorul sesizării precizează că acest fapt a condus la formarea unei practici judiciare greșite la Curtea de Apel Chișinău, care refuză să asigure întocmirea de către greșier a procesului-verbal al ședinței de judecată, pentru că Codul de procedură penală nu ar prevedea obligativitatea întocmirii procesului-verbal al ședinței de judecată la examinarea recursului ordinar.

11. Autorul sesizării menționează că interpretarea articolului 35 din Codul de procedură penală de către judecătorii Curții de Apel Chișinău vine în contradicție cu prevederile articolelor 302, 305 alin. (8), 336 și ale Capitolului IV din Partea Specială a Codului de procedură penală, potrivit cărora desfășurarea ședinței de judecată în procedura recursului formulat împotriva actelor judecătorului de instrucție se consemnează într-un proces-verbal.

12. În sesizare, autorul susține încălcarea articolelor 4, 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea observă că obiectul excepției îl constituie articolul 35 din Codul de procedură penală. Raportate la criticile de neconstituționalitate susținute de autorul excepției, prevederile contestate nu au făcut obiectul altor sesizări la Curtea Constituțională.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care a fost solicitată recuzarea completului de judecată sesizat să verifice legalitatea încheierii judecătorului de instrucție privind autorizarea aplicării sechestrului asupra unor bunuri. Curtea constată că, în aceeași ședință de judecată în care a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul de judecată a respins cererea de recuzare formulată de către autorul excepției și a dispus continuarea examinării cauzei de către completul de judecată desemnat inițial (§ 7 *supra*).

18. Deși instanța care a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate nu a suspendat dezbaterile judiciare până la adoptarea hotărârii de către Curte, Curtea reține că este competentă să examineze prevederile criticate, pentru că această situație se deosebește de cea în care ea se oprește la etapa examinării aplicabilității normei contestate (DCC nr. 18 din 9 februarie 2021, §§ 23-25; DCC nr. 11 din 1 februarie 2022, §§ 16 și 17). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că celeritatea și caracterul special al examinării unor categorii de

cauze (e.g. aplicarea măsurilor preventive) justifică imposibilitatea suspendării lor de către instanța de judecată. De altfel, în eventualitatea în care Curtea nu ar exercita controlul de constituționalitate al prevederilor atacate, excepția de neconstituționalitate ar fi lipsită de eficacitate (HCC nr. 15 din 28 mai 2020, § 14; DCC nr. 55 din 13 aprilie 2021, §§ 42 și 43).

19. Curtea reține că articolul 35 alin. (2) din Codul de procedură penală, care reglementează procedura soluționării cererii de recuzare, stabilește că examinarea cererii de recuzare se face în aceeași zi sau, în cazul în care nu se poate forma un nou complet de judecată în aceeași instanță, în cel mult 10 zile de la primirea dosarului, de instanța ierarhic superioară, care, dacă admite recuzarea sau abținerea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în care s-a produs recuzarea. Așadar, de vreme ce legea prevede un termen fix de examinare a cererii de recuzare, fără posibilitatea prelungirii lui, Curtea își va continua analiza privind admisibilitatea sesizării.

20. Curtea menționează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 17 din 15 februarie 2022, § 22).

21. Autorul sesizării pretinde că articolul 35 din Codul de procedură penală nu corespunde calității legii și contravine articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

22. Analizând argumentele invocate în excepția de neconstituționalitate, Curtea menționează că autorul excepției nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile atacate, ci contestă, în realitate, modul de interpretare și aplicare a normei contestate în coroborare cu alte articole din Codul de procedură penală, precum și practica judiciară creată (a se vedea §§ 10 și 11 *supra*). În acest context, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete exced controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești de drept comun (DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 24 și jurisprudența citată acolo).

23. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a articolului 35 din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele dlui Roman Zagaidalov, în dosarul nr. 12r-49/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 3 noiembrie 2022
DCC nr. 145
Dosarul nr. 92g/2022*